

ПОСЈЕТЕ ГУВЕРНЕРА

У посјети ЦББиХ боравио гувернер НБС

Јуни 2006. године био је мјесец који су обиљежиле посјете гувернера централних банака региона. Чак три гувернера, србијански, албански и црногорски, посјетила су Централну банку Босне и Херцеговине (ЦББиХ) и у разговору са гувернером **Кемалом Козарићем** и вицегувернерима **Ферихом Имамовић** и **мр. Љубишом Владушићем** покушали договорити облике сарадње централних банака. Посјету гувернера Народне банке Србије (НБС) **Радована Јелашића**, гувернер Козарић оцијенио је као наставак дугогодишње међусобне сарадње. ЦББиХ и НБС желе размијенити искуства како би лакше прешле пут реформи и транзиције, казао је гувернер Козарић на конференцији за новинаре. У разговору гувернера и вицегувернера ЦББиХ са гувернером НБС, договорено је даље развијање активности на статистичким истраживањима, имајући у виду да сектори истраживања и статистике обје централне банке имају сличне проблеме и да се подаци централних банака много користе, те морају бити прецизнији и обухватнији. Централне банке ће у тој области размијенити искуства и вршити међусобну размјену особља. "Ми смо добили од Европске централне банке (ЕЦБ)

техничку помоћ за наредни период у овом пољу и отворили смо тај простор и за колеге из НБС", истакао је гувернер Козарић. Разговарано је и о кредитном расту који је карактеристичан и за БиХ и за Србију, о начину његовог мјерења и томе шта може дугорочно проузроковати када су у питању банкарски сектор и централне банке. Договорене су и неке активности у вези с платним прометом, односно појефтињењем 'пакетних' плаћања путем RTGS-а које имају обје банке. Питање регионалног повезивања је тема о којој је новинарима говорио гувернер Јелашић. Он је напоменуо да Србија има исте изазове и проблеме које је БиХ имала или има, почев од питања евризације, супервизије, питања односа према банкарском систему који је у већинском иностраном власништву, питања транспарентности финансијског сектора, те како едуковати потрошаче. За разлику од ЦББиХ, НБС је задужена за супервизију целокупног финансијског система, дакле банака, осигуравајућих друштава, лизинг компанија и добровољних пензионих фондова, осим за Комисију за хартије од вриједности.

"Ми смо та додатна задужења и додатне одговорности добили у последње двије године, за осигуравајућа друштва средином 2004. године, а за лизинг компаније и добровољне пензионе фондове током прошле године. Код нас се то заиста доказало као добра алтернатива", истакао је гувернер Јелашић, додавши како то није био лаган посао. Као примјер је навео чињеницу да је у Србији прије годину дана било око 40 осигуравајућих друштава, а тренутно их има свега 17. НБС је, и у банкарском сектору, била приморана затворити већи број банака. "Желим и са своје стране потврдити све што се тиче могућности заједничке сарадње, почевши од нумизматичких изложби, па све до платног промета, банкарске академије итд. Има много тога што ми од вас можемо научити, ја немам никаквих проблема да признам да о појединим стварима и ми можемо да научимо нешто од ЦББиХ, а управо сам замолио гувернера Козарића да погледамо ваше најновије машине за пребројавање готовине", рекао је гувернер НБС, на крају конференције за новинаре, исказавши наду да ће у будућности бити много више конкретних потеза што се тиче заједничке сарадње, а много мање памфлета, саопштења, меморандума.

ЦББиХ је понуђен један број нумизматичких збирки које је некада радила Народна банка Југославије. Гувернер Козарић је од србијанског колеге добио на поклон збирку сребрењака коју је, у поводу одржавања XIV Зимских олимпијских игара 1984. године у Сарајеву, радила НБЈ. "И то је дио наше историје коју не смијемо и не требамо заборавити", истакао је гувернер Козарић.

Одговарајући на питање да ли су Србија и Црна Гора међусобно ријешиле питање чланства у Међународном монетарном фонду након одвајања Црне Горе из државне заједнице, гувернер Јелашић је истакао да је Србија црногорској страни послала понуду у вези с овим питањем. "Желим само да кажем да је обавезе према ММФ-у, после октобра 2000. године, регулисала и сама платила искључиво Србија, односно НБС. Ми смо због тога упутили писмо у којем смо навели да ми сами наслеђујемо чланство. Наравно, ми

подржавамо Црну Гору што се тиче новог чланства. Како пресуди ММФ, то ће после тога бити и судбина чланства у Свјетској банци (СБ). Желим рећи да смо ми, за разлику од многих других институција, како би се рекло, срећа у несрећи - двије институције су већ одавно подијељене, значи с једне стране НБС, која је већ постала изгласавањем Закона о НБС средином 2003. године, исто тако и ЦБ Црне Горе. Од свих будућих изазова и проблема, ово ће сигурно бити један од најмањих", казао је Јелашић.

ИЗ ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ ГУВЕРНЕРА ЈЕЛАШИЋА

За запослене у ЦББиХ, те за представнике Удружења банака БиХ и Агенције за осигурање депозита БиХ, гувернер НБС **Радован Јелашић** одржао је презентацију под називом *"Пет година у транзицији - кључни изазови у Србији"*. Том приликом гувернер Јелашић истакао је да НБС ради по Закону о НБС који је базиран на најбољим праксама Европске уније (ЕУ). Основни циљ НБС је постизање и одржавање стабилности цијена. Поред основног, НБС има за циљ и очување финансијске стабилности. Не доводећи у питање остваривање свог основног циља, НБС подржава провођење економске политике Владе Републике Србије, послујући у складу са начелима тржишне економије. Законом о НБС махом је осигурана независност у свим кључним областима: политичка, персонална, оперативна и финансијска. Према ријечима гувернера, у надлежности НБС су монетарна политика, девизни послови, супервизија банака, надзор осигурања, надзор лизинг компанија, надзор добровољних пензионих фондова, те ковница новца. Гувернер представља Републику у ММФ-у, НБС је фискални агент Владе, а управљање резервама за рачун Владе је, такође, једна од кључних улога НБС. Током протекле двије године, кроз неколико пројеката реструктурисања, дошло је до смањења броја запослених од 50% и затварања 32 филијале НБС које су се бавиле споредним активностима. Данас НБС има око 2.600 запослених, укључиво и запослене у ковници новца. Упркос сталним изазовима, типичним за земље у транзицији, Србија је била у стању да одржи макроекономску стабилност. Бруто друштвени производ (БДП) по глави је повећан са 1.375 УСД, колико је износио 2001. године, на 3.100 УСД у 2005. години. То значи да је достигао ниво сусједних земаља, али је још далеко од нивоа из 1990. године. Структура БДП-а је знатно измијењена у последњих пет година. Удио индустријске производње је смањен, али је повећан удио сао-

браћаја и трговине. Инфлација и даље остаје највећи изазов на средњи рок и у мају је износила 16,1% (на годишњем нивоу). За период јануар мај 2006. године, инфлација је достигла 5,7%, чему је највише допринијело повећање цијена енергената (сирове нафта, електрична енергија) и пољопривредних производа (проузроковано поплавама). НБС је подузела додатне строге мјере у циљу свођења инфлације на ниво испод оног 2005. године. Извоз наставља са снажним растом од 25% и у првом кварталу 2006. године. Покривеност увоза је на нивоу од 52,8% у првом кварталу ове године и представља знатно повећање у поређењу с истим периодом 2004. године. Дефицит текућег рачуна, након рекордних 14,6% БДП-а у 2004. години, смањен је на 9,8% БДП-а у 2005. години, а побољшање је углавном постигнуто слободнијим приступом тржиштима ЕУ, резултатима процеса приватизације, напорима у реструктурирању. Док ниво приватног дуга показује знакове убрзаног раста, ниво јавног дуга је релативно константан. Девизне резерве износе 6,4 милијарде евра и покривају скоро седам мјесеци увоза. Гувернер Јелашић указао је на ефекте реструктурисања банкарског сектора које је отворено за greenfield инвестиције, привукао је знатне износе нове штедње иако нема систем осигурања депозита. За само четири године извршена је потпуна обнова банкарског сектора у свим аспектима - билансна актива, власништво, кредити итд. Иако је већ много тога урађено, сектор осигурања мора проћи кроз додатне реформе, а НБС је задужена и за супервизију добровољних пензионих фондова и лизинг компанија. Презентацију је гувернер Јелашић закључио главним изазовима који очекују НБС: постизање једноцифрене инфлације у 2007. години кроз имплицитно таргетирање инфлације, улазак у нови програм са ММФ-ом и едукација јавности о важности стабилности цијена и о финансијским услугама.

Љ. Крговић: Централну банку Црне Горе очекује низ изазова

Гувернер Централне банке БиХ (ЦББиХ) **Кемал Козарић** посетио је 8. јуна Централну банку Црне Горе и у разговору са предсједником Савјета ЦБЦГ **Љубишом Крговићем** размотрио могућности формализовања сарадње, посебно у области контроле банака. У узвратној посјети ЦББиХ, гувернер Крговић боравио је 23. јуна. ЦБЦГ основана је Законом о ЦБЦГ, који је Скупштина Републике Црне Горе донијела у новембру 2000. године. Оснивањем ЦБЦГ, Република Црна Гора добила је самосталну и независну организацију, одговорну за монетарну политику, успостављање и одржавање здравог банкарског система и ефикасног платног промета. ЦБЦГ је почела радити 15. марта 2001. године, када је Скупштина Републике Црне Горе донијела Одлуку о именовању чланова Савјета ЦБЦГ. Тада је Љубиша Крговић изабран за предсједника Савјета ЦБЦГ, што одговара позицији гувернера. Претходно је био ангажован као предсједник Комисије за хартије од вриједности, потпредсједник Владе Црне Горе за финансијски систем и јавну потрошњу, члан Монетарног савјета Народне банке Црне Горе, вишегувернер Народне банке Југославије, савјетник предсједника Владе Црне Горе, директор Завода за запошљавање Црне Горе и истраживач на Економском институту Универзитета Црне Горе. И прије раздруживања, монетарни системи Србије и Црне Горе били су одвојени, а о даљој будућности црногорске монетарне политике разговарали смо са гувернером Крговићем.

Како видите монетарну политику и супервизију банака у Црној Гори у будућности и шта ће се промијенити сада када је Црна Гора независна држава?

И у претходном периоду монетарни системи Црне Горе и Србије функционисали су као код двије потпуно независне државе. Црногорски систем се базирао на евр и Централној банци Црне Горе као врховном моне-

тарном ауторитету, док се српски систем базирао на динару и Народној банци Србије. У том смислу неће бити значајнијих промјена у монетарној политици, јер наши инструменти и циљеви остају непромијењени. Једина промјена ће се односити на чланство у међународним финансијским институцијама у којима ће ЦБЦГ представљати Црну Гору. Али то је изазов за који се већ дуже вријеме припремамо. Сличан закључак важи и за супервизију банкарског система, јер ће циљеви и инструменти остати непромијењени.

Какви су планови везани за евро као валуту и које су ту предности и недостаци?

Црна Гора ће наставити да функционише као евривована економија, јер је то супериорнија варијанта. Увођење DEM, односно евра, било је врло значајно за успостављање макроекономске стабилности која представља предуслов сваког раста и развоја. Захваљујући евризацији успјели смо да са троцифрене стопе инфлацију оборимо испод 2% у претходној години, што је ниже од стопе инфлације у зони евра. Такође, услед немогућности монетизације буџетског дефицита, евризација намеће буџетску дисциплину, тако да смо у претходној години остварили буџетски дефицит од 2,2%, што је значајно испод границе успостављене Maastrichtskim критеријумом. Стабилна валута је у великој мјери допринијела и успјешном реструктурисању банкарског система, као и привлачењу страних директних инвеститора. Страни инвеститори преферирају пословање у чврстој валути, јер је на тај начин њихов профит заштићен од ризика девизног курса. Такође, у условима пословања са евром постоје нижи трансакциони трошкови у спољној трговини, што је додатна погодност за стране инвеститоре, јер они често лоцирају своје капацитете, тако да покрију одређени регион. Евентуално напуштање евра носило би собом велике ризике. Вјероватно највећи је ризик кредибилитета, јер се поставља питање како би грађани прихватили домаћу валуту и да ли би њено увођење значило раст инфлационих очекивања. Домаћа валута би, вјероватно, довела до пораста сиве економије и опадања буџетских прихода, јер би се, по инерцији, значајан дио трансакција и даље обављао у еврима. Такође, таква ситуација довела би до појаве новог ризика - ризика кретања девизног курса. Настао би и низ трошкова за привреду и грађане који су повезани са измјенама софтвера, рачуноводствених система, плаћања провизије за конверзију и др. Потенцијалну опасност би представљало и повлачење депозита из банкарског система, што би угрозило пословање банака. С обзиром да је постојећи систем врло успјешно функционисао у претходном периоду, не постоји економска оправданост за спровођење радикалне монетарне реформе, то јест напуштања режима евра.

Који су изазови пред Централном банком у будућности?

Нас у будућности очекује низ изазова за које је ЦБЦГ у потпуности спремна. Први велики изазов биће одржање ниске стопе инфлације и у будућности, у условима када су инструменти монетарне политике ограничени, а наша одговорност према грађанима Црне Горе повећана. Стицањем независности ЦБЦГ ће добити нове улоге у односима са међународним финансијским институцијама. Према правилу, земљу у Међународном монетарном фонду представља централна банка и ми смо већ сада спремни да преуземо ту улогу. Са стицањем независности иде и улога фискалног агента према Свјетској банци. Супервизија представља изузетно значајну функцију у превенцији евентуалне појаве банкарских криза, стога ће један од највећих изазова бити даље јачање ове функције. Наши планови у овој области су повезани са усвајањем међународних стандарда супервизије познатијих под називом Базел II. Постојеће каматне стопе су прилично високе и оне представљају велико оптерећење за пословање привреде. Иако је присутна тенденција њиховог опадања, њихово даље обарање и приближавање нивоу који постоји у развијеним тржишним привредама је прави изазов.

Регионалном сарадњом до стандарда ЕУ

Босна и Херцеговина и Албанија имају два различита система монетарне политике, али то не значи много као филозофија макроекономске стабилности, јер смо ми на истом броду ка Европској унији (ЕУ), изјавио је гувернер Централне банке Албаније **Ardian Fullani** приликом посјете Централној банци Босне и Херцеговине (ЦББиХ). Гувернер Fullani посебно наглашава значај регионалне сарадње централних банака како би заједно постигле стандарде ЕУ. Да бисмо добили регионалне пројекте у финансијском сектору, инфраструктури и друге пројекте, неопходно је да радимо заједно, да дјелујемо као регион и да наступамо према Европи као заједничко тржиште, јер ми смо мали, регион је мали и једино регионалном сарадњом можемо привући инвестиције, став је албанског гувернера Централне банке. Ова банка основана је у априлу 1992. године, а основни циљ монетарне политике коју проводи је стабилност цијена и стабилан банкарски сектор. Банкарски сектор у Албанији у потпуности је приватизован, постоји 17 банака, од којих су три основане домаћим капиталом. Гувернер албанске Централне банке

вјерује да ће даљом консолидацијом, број банака бити смањен на седам до десет банака. У Албанији је најјача Raiffeisen Банка, а поред ње дјелују још албанско-италијанска банка, затим грчке банке, америчка и бугарска банка. Посљедњих година каматне стопе у Албанији падају и сада су на нивоу од око 5%. Ниво каматних стопа је увео већу конкуренцију на тржишту, а тиме је олакшан пут кредитном расту и стимулисане су пословне

Гувернер Fullani био је један од чланова кошаркашке екипе Централне банке Албаније која се такмичила на другим Спортским сусретима централних банака региона, одржаним у Сарајеву. По

активности. Централна банка Албаније задужена је за супервизију банкарског сектора, при чему примјењује и неке елементе из Базела II, а у припреми је закон о супервизији цијелог финансијског сектора. Инфлација је стабилна и креће се између 2% и 4%, а прошле године је износила 2,2%. Циљ Централне банке Албаније је примјена таргетиране инфлације, а тренутно се ради на идентификацији предуслова како би се могло утврдити да ли је одговарајуће да се та политика примијени. Тај процес укључује много анализа, а неопходно је прије свега ојачати независност Централне банке и буџетске односе са Владом, те побољшати банкарски сектор. "Слика је комплексна, али наш циљ је да се монетарна политика модернизује како би се модернизовали цијели систем и економија", казао је Fullani у разговору са гувернером ЦББиХ **Кемалом Козарићем** и вицегувернерима **Ферихом Имамовић** и **мр. Љубишом Владушићем**. Гувернери Козарић и Фуллани договорили су сарадњу централних банака, при чему је гувернер албанске Централне банке био посебно заинтересован за искуства ЦББиХ у успостави Централног регистра кредита за правна лица.

повратку у Албанију, гувернер Fullani послао је писмо гувернеру Козарићу у којем захваљује на срдачном пријему. "Дубоко вјерујем да је наш састанак у Сарајеву још један корак напријед у консолидацији и даљем јачању билатералних односа. Надам се да ће блиски односи наше двије институције послужити као модел сарадње у којој ће учествовати и остале централне банке региона", наведено је у писму гувернера Fullaniја, који је честитао ЦББиХ на одличној организацији спортских сусрета.

Не постоји универзални модел монетарне политике

Не постоји универзални модел монетарне политике једнако примјењив у свим државама свијета", закључак је петог Међународног семинара из банкарског менаџмента одржаног у Милочеру, Црна Гора, 7. јуна 2006. године. Иако у академским круговима широм свијета постоје многе расправе о датој теми, округли сто у чијем раду су учествовали гувернери централних банака са подручја бивше Југославије, понудио је управо горенаведени одговор. Наиме, иако државе бивше Југославије имају различите моделе монетарне политике - Босна и Херцеговина ради по принципу аранжмана валутног одбора, Словенија је везала курс толара за евро и не може водити монетарну политику, Црна Гора је унилатерално увела евро, а Србија и Македонија имају клизни курс - сви гувернери су били једногласни у изјави да је онај модел који њихове државе користе најбољи за њих. Осим монетарне политике, односно политике девизног курса, фокус је био и на банкарској супервизији, као једној од активности која се обавља у оквиру централне банке, те надгледању стабилности комплетног финансијског сектора. Као што је нагласио проф. **Иван Рибникар**, модератор округлог стола, проблем више није само супервизи-

ја банака, већ се сада пажња мора усмјеравати на много већи обим дешавања на финансијском тржишту, а која могу имати утицај на стабилност банкарског сектора. "Централне банке сада опћенито брину о финансијској стабилности. Оно негативно што се деси на било којем сегменту финансијског тржишта може имати негативан утицај на банке", нагласио је Рибникар. Гувернер Народне банке Србије (НБС) **Радован Јелашић** додао је да су, приликом контроле финансијског сектора, централне банке суочене са новим изазовима, јер је, приликом планирања политика, фокус помјерен са дугорочног на краткорочно планирање. Надовезујући се на причу о најбољим моделима монетарне политике, гувернер Централне банке БиХ (ЦББиХ) **Кемал Козарић** рекао је да све државе бивше Југославије нису пошле са исте позиције, те да нису могле користити исте моделе и инструменте монетарне политике. "Земља као што је БиХ, која је изашла из рата и која је имала слабе институције и слабу структуру, требала је нешто што је законски прописано и што је донијело значајне резултате у стабилности финансијског сектора", рекао је Козарић, додавши да ЦББиХ разматра опције унутар тог модела, како би могла преузети

улогу банке последњег уточишта. "Имамо приближно 200 милиона КМ слободних девизних резерви које би биле добар основ за ту функцију", рекао је гувернер, који је додао да је веома упитно колико би неки инструмент монетарне политике имао учинка у малој и отвореној економији, каква је економија БиХ. Једини инструмент монетарне политике у БиХ је стопа обавезне резерве, која је тренутно 15%, а гувернер је нагласио да ЦББиХ врло пажљиво управља том стопом како се не би гушила активност комерцијалних банака, које се сматрају једним од водећих генератора економске активности у БиХ. Гувернер Централне банке Црне Горе (ЦБЦГ) **Љубиша Крговић** је нагласио да је здрав финансијски систем, поготово банкарски систем, основа за привлачење страног капитала. "Новац, односно стране инвестиције, траже јак банкарски сектор и здраве канале како би дошли у државу", рекао је гувернер ЦБЦГ. У наставку излагања током округлог стола, гувернер Козарић се такође дотакао и актуелног процеса рјешавања банкарске супервизије на државном нивоу.

Наставак на страни 6.

Наставак са стране 5.

"Ми заговарамо да то буде на нивоу ЦББиХ и да неовисност коју наша институција има буде пренесена на ту функцију", рекао је гувернер додавши да ЦББиХ има добру сарадњу са комерцијалним банкама са којима је сарађивала у разним пројектима, укључујући ту и реформу платног система, те успоставу Регистра трансакцијских рачуна и Регистра кредита правних лица. Козарић је додао да модел банкарске супервизије унутар ЦББиХ подржавају и саме комерцијалне банке, те да је ЦББиХ једина од свих централних банака држава бивше Југославије која није надлежна за банкарску супервизију. Члан Савјета банке Словеније **Божо Јашовић** напоменуо је да санација финансијског сектора никада не би била успјешна без адекватне санације реалног сектора, што је правило које се може примјенити и на остале државе бивше Југославије. "Комерцијалне банке нису саме себи сврха, нити могу да раде ако немају коме да пласирају средства", рекао је гувернер ЦББиХ, потврђујући наводе словеначког колеге. Комерцијалне банке свакодневно држе 600 милиона КМ преко нивоа обавезне резерве, што је само потврда да оне у БиХ не виде довољно квалитетне пројекте у које би се средства могла пласирати, нагласио је Козарић, додавши да се нада да ће будуће издавање државних хартија од вриједности пружити прилику за улагање тог вишка средстава. На крају округлог стола, гувернери централних банака држава бивше Југославије исказали су наду да ће досадашња добра сарадња централних банака у будућности бити још боља. Гувернер Козарић је

нагласио да ЦББиХ има одличну сарадњу с осталим централним банкама, нарочито на пољу едукације. "Желимо користити искуства оних који су већ прошли одређени пут и да, ако је могуће, избјегнемо грешке које се могу избјећи", рекао је гувернер ЦББиХ. Окрулом столу присуствовао је и гувернер Банке Македоније **Петар Гошев**.

Гувернер Козарић посјетио је 8. јуна Централну банку Црне Горе, гдје је након састанка са гувернером Крговићем одржана конференција за новинаре. "Сарадња наших централних банака траје већ пет година, откад је ЦББиХ отворила врата нашим кадровима, тако да очекујемо не само да буде настављена већ и да се прошири", рекао је Крговић новинарима у Подгорици после састанка са Козарићем. Он је навео да је Козарић први гувернер централне банке неке земље који је посјетио Црну Гору након проглашења њене независности. Гувернер Козарић истакао је да су путеви црногорске и бх. Централне банке слични. "Наше банке имају сличне путеве, проблеме и искуства, тако да нам сарадња помаже да на међусобном искуству избјегнемо или на минимум сведемо грешке", казао је Козарић.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ЕКОНОМСКА ИСТРАЖИВАЊА И СТАТИСТИКУ

Презентација у поводу завршетка Годишњег извјештаја о владиним финансијама

Пише: **Ведран Милисав**,
координатор Службе за статистику владиних финансија

У поводу завршетка Годишњег извјештаја о владиним финансијама за 2005. годину, Одјељење за економска истраживања и статистику је 21. јуна 2006. године организовало презентацију у просторијама ЦББиХ. На презентацији су руководилац Одјељења **Амир Хациомерагић** и координатор Службе за статистику владиних финансија **Ведран Милисав** гостима представили рад на припреми овог значајног сегмента статистике и величину консолидованих фискалних биланси за БиХ у 2005. години. Након краћег упознавања аудиторја о методологији за компилацију статистике владиних финансија, са сврхом и одликама статистике владиних финансија, те врстама извјештаја о статистици владиних финансија, презентација је фокусирана на Извјештај о владиним операцијама. Извјештај о владиним операцијама, који се производи у ЦББиХ за Босну и Херцеговину, представља интегрисани систем којим су обухваћени сви догађаји који утичу на финансијско пословање и позицију, те ликвидност сектора опште владе. Поред тога што извјештаји о статистици владиних финансија који се раде у ЦББиХ омогућавају међусобно поређење ентитета, значајно је истакнути и чињеницу да они омогућавају упоредбу БиХ на међународном нивоу, тренутно са више од 130 земаља свијета, које извјештаје о статистици владиних финансија достављају Међународном монетарном фонду (ММФ). Током детаљне презентације бројчаних показатеља из извјештаја о владиним операцијама за 2005. годину, истакнуте су двије биланчне

ставке. Бруто оперативна биланса, прва биланчна ставка, за БиХ (не укључујући локални ниво власти) износи око 530 милиона КМ и представља разлику између укупних јавних прихода БиХ (око 6.080 милиона КМ) и јавних расхода БиХ без набавке сталних средстава (око 5.570 милиона КМ). Друга представљена биланчна ставка, нето позајмљивање/задуживање, која се добије умањењем бруто оперативне билансе за нето набавку сталних средстава, за 2005. годину износи око 352 милиона КМ, што представља консолидовани фискални суфицит БиХ. У поређењу са претходном годином указано је на пораст укупних јавних прихода и јавних расхода за 9,1% и 7,2% респективно, те пораст оперативне бруто билансе и нето позајмљивања/задуживања за 34,1% и 7,5% респективно. Размотрени су и проблеми са којима се Служба сусреће при компилацији статистике владиних финансија у БиХ од којих су најзначајнији постојање четири различита контна плана, отварање нових контних рачуна без праводобне доступности информација о таквим активностима, немогућност потпуног увида у финансирање због неадекватног или никаквог књижења нових повлачења и сервисирања када је ријеч о спољном дугу, потом велики број извјештајних јединица и сл. Презентацији су присуствовали представници Уреда високог представника (ОХР), Јединице за економско планирање и програмирање при Савјету министара БиХ (ЕППУ), Министарства финансија Федерације БиХ, Агенције за статистику БиХ, те представници Одјељења за истраживање и статистику ЦББиХ. Дискусија је показала да постоји велика потреба за овом врстом статистичког извјештаја, али су учесници указали на бројне проблеме у њеној компилацији.

До сљедећих сусрета у Грчкој...

Од 22. до 24. јуна, ЦББиХ је била домаћин других Спортских сусрета централних/народних банака региона и том приликом угостила око 300 учесника турнира. Позиву да учествују у такмичењима одазвале су се централне банке Албаније, Бугарске, Грчке, Мађарске, Македоније, Црне Горе, Румуније, Словеније, Србије и Турске чије су се екипе, уз ЦББиХ, такмичиле у четири дисциплине: одбојци, стоном тенису, ногомету и кошарци. Организацију овакве врсте сусрета прошле године иницирала је Народна банка Србије, чији је гувернер **Радован Јелашић** предложио, а гувернер ЦББиХ **Кемал Козарић** прихватио, да овогодишњи турнир буде

одржан у Сарајеву. Била је то прилика да се и иначе добра сарадња централних банака унаприједи кроз упознавање и повезивање људи. Сад већ традиционално када су стране делегације у питању, ЦББиХ је уприличила обилазак града, свака делегација је имала свог домаћина или домаћицу који су бринули о томе да се гости угодни осјећају у Сарајеву. Дојелом пехара и диплома најбољима, 24. јуна, завршен је турнир, а наредни сусрет централних банака региона десиће се идуће године у Грчкој. Доносимо резултате, али и утиске неких од учесника о боравку у БиХ. Мало је рећи да су сви били одушевљени...

РЕЗУЛТАТИ

СТОНИ
ТЕНИС

MU { KARC I POJED I NA ^ NO:

1. Rumunija
2. Bosna i Hercegovina
3. Srbija

@ENE POJED I NA ^ NO:

1. Srbija
2. Bosna i Hercegovina
3. Ma|arska

MU { KARC I EK I PNO:

1. Ma|arska
2. Turska
3. Bosna i Hercegovina

@ENE EK I PNO:

1. Crna Gora
2. Srbija
3. Bosna i Hercegovina

KO { ARKA
(mu { karci)

1. Rumunija
2. Gr~ka
3. Ma|arska

MALI NOGOMET
(mu { karci)

1. Srbija
2. Bosna i Hercegovina
3. Rumunija

ODBOJKA

MU { KARC I:

1. Srbija
2. Bosna i Hercegovina
3. Bugarska

@ENE:

1. Albanija
2. Crna Gora
3. Bosna i Hercegovina

Pehar za fair-play
dodijeo je
ekipi Centralne
banke Turske

СПОРТСКИ ТУРНИР ЦЕНТРАЛНИХ БАНАКА РЕГИОНА - УТИСЦИ

МАЂАРСКА: Од нашег повратка у Мађарску не престајемо причати о дивно проведеном викенду у Сарајеву. Били смо веома задовољни организацијом. Имамо на хиљаде фотографија које ће нам помоћи да оживимо сјећања. Видимо се у Атини идуће године...

ГРЧКА: Сви смо задовољни вашим гостопримством и, наравно, импресионирани тиме шта сте све постигли за кратко вријеме, имајући у виду рат. Заиста нам се допао ваш град и због зеленила (које не можете наћи у Атини) и, наравно, због ријеке која протиче кроз град. Дефинитивно бисмо вољели поново посјетити Сарајево...

ТУРСКА: Жељели бисмо изразити нашу захвалност за диван пријем и добродошлицу које сте нам приредили. Сви смо били срећни и жељели бисмо вам честитати на организацији турнира. Такође бисмо жељели захвалити свим људима који су били укључени у перфектну организацију како такмичења, тако културног и друштвеног дијела игара. Дирнути смо вашом организацијом, гостопримством и љубазношћу. Фасцинирани смо Сарајевом и Мостаром који смо посјетили захваљујући вама. Овај догађај ће остати у нашим сјећањима, жељели бисмо се поново срести приликом будуће организације турнира у Турској...

БУГАРСКА: Захваљујемо гувернеру и особљу и цијенимо труд који је уложен у организацију овако великог догађаја. Било је неvjероватно видјети да је гувернер лично учествовао у такмичењима и свим догађајима током вечера...

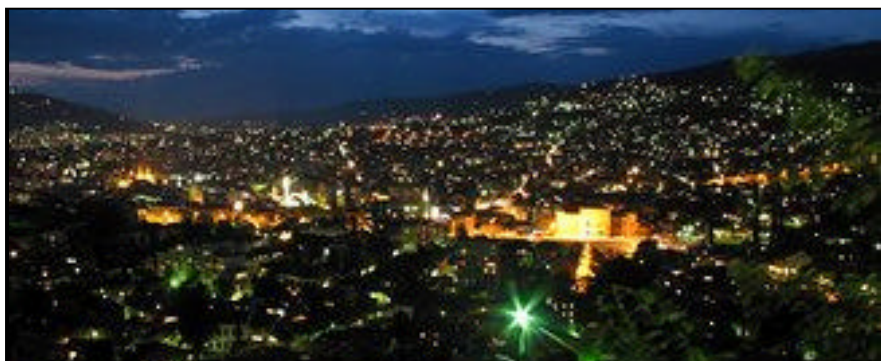
ГУВЕРНЕР ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ АЛБАНИЈЕ: Желио бих вам честитати на изврсној организацији других Спортских сусрета централних банака региона. У том контексту, желим поновити своју идеју да само кроз појачану и још више институционализовану сарадњу у будућности, централне банке региона ће бити способне испунити своје дужности и одговорности и суочити се са будућим изазовима у оквиру стварног, номиналног и законског стапања у ЕУ и Европски систем централних банака (ЕСЦБ).

РУМУНИЈА: Желимо захвалити на организацији, веома смо уживали учествујући у такмичењу.

СЛОВЕНИЈА: Било је супер, још једанпут хвала за све...

ГУВЕРНЕР НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ: Желим да вам се, у име запослених Народне банке Србије, као и у лично име, захвалим за беспријекорну организацију другог Спортског турнира централних банака. Одржавање овог турнира најбољи је доказ све квалитетније сарадње централних банака нашег региона, али и зачетак једне нове традиције заједничког стремљења наших институција регионалним и европским интеграцијама. Иако су поједини спортски тимови на турниру постизали боље резултате од других, спортска и пријатељска конкуренција још једном је довела до тога да коначна пobjеда буде заједничка, како у спорту, тако и на другим пољима.

Осмјех и гостопримство - по томе нас спомињу

Пише: Вилдана Поповчевић

Кад су се нашли са својим гостима у предвечерје трећег дана Спортских сусрета, домаћини су имали тежак задатак на терену: да за пола сата возње од Хотела "Терме" на Илићи до Цареве џамије, покажу све битније туристичке знаменитости у граду, да кажу нешто о настанку града, првим насеобинама, од неолита, преко Илира, до данашњих дана, као и о хиљадугодишњој државности БиХ, њеном садашњем уређењу и положају. Кад су се нашим цурама и момцима помијешали у глави вијекови и владавине, цареви и архитекте, онда је

најбоље дошла прича о школским данима, дјетинству, првим симпатијама и клупама у Вилсоновом... Сјећам се цура: једна на Царевом мосту, друга иде Сарачима води своје госте, трећа додаје са Ферхадије, све у зноју и трку, а све са осмјехом на лицу... И то је оно што највише спомињу наши гости ОСМЈЕХ и ГОСТОПРИМСТВО, топлина којом су овдје дочекани. За сат времена, колико су имали на располагању за шетњу прије званичне додијеле медаља и проглашења побједника у сарајевској "Пивници", било је планирано да гости обиђу Стари Град, од Вијећнице, баце поглед на Инат кућу, сликају се на Себиљу, завире мало у Морића Хан или Бегову џамију, па се

калдрмом спусте до Ферхадије и даље до парка "Свјетлости", чују нешто о Сарајеву као Јерусалему у малом, са четири различите религијске богомоље на површини од 200 метара квадратних, о том јединственом простору духовности. На једном ћошку ових 200 квадрата у хладовини мирише Ферхадија џамија, на другом се уздиже велелепна православна црква, на трећем Катедрала у срцу Сарајева која је направљена по узору на Notre Dame у Дијону, а с друге стране ријеке Аскенашка синагога, трећа у Европи по својој монументалној вриједности. Одатле су групе брзим корацима кренуле према Латинској ђуприји, гдје су сазнали нешто о убиству Франца Фердинанда и Гаврилу Принципу, па подножјем Бистрика, омиљеним мјестом боравка Тина Ујевића и Мирослава Крлеже, и ево нас у рекордном року у "Пивници". Већ опијени Сарајевским љепотама, инатима, предвечерјем, а тек треба пробати сарајевско "Premium", по свему посебно пиво. И шта видјети у Сарајеву за један сат, то вам је као почети сањати и кад је најслађе, неко вас пробуди. Зато су сви гости жалили што нису имали више времена за обилазак и уживање у љепотама Сарајева и сви себи обећавају поновни долазак и посјету граду.

ЦББИХ УСПОСТАВЉА ЦЕНТРАЛНИ РЕГИСТАР КРЕДИТА ЗА ФИЗИЧКА ЛИЦА

Управни одбор Централне банке Босне и Херцеговине (ЦББиХ), на сједници одржаној у сриједу, 31. маја 2006. године у Брчком, донио је одлуку о реализацији друге фазе Централног регистра кредита којом би била обухваћена задужења физичких лица и њихових жираната у комерцијалним банкама. Првом фазом успостављен је Централни регистар кредита пословних субјеката који је оперативан од 13. априла 2006. године. Да би Централни регистар био потпун и обухватио укупна кредитна задужења на нивоу БиХ, Управни одбор ЦББиХ је донио одлуку о реализацији друге фазе пројекта. Овим дијелом пројекта била би обухваћена задужења физичких лица и њихових жираната у комерцијалним банкама. Потребна средства за реализацију другог дијела пројекта су око 165.000 евра. Америчка агенција за међународни развој (USAID) изузетно је задовољна имплементацијом првог дијела пројекта чију је реализацију подржала са 60% средстава. Свјестан значаја даље надоградње за стабилност банкарског система, USAID је понудио суфинансирање и друге фазе овог пројекта са 50% средстава. Регистар кредита за физичка лица требало би да буде успостављен до краја ове године. С циљем даљег обједињавања кредитног задужења на нивоу цијелог финансијског сектора, Управни одбор ЦББиХ донио је одлуку према којој ће у Централни регистар кредита, преко рачуна отворених у комерцијалним банкама, бити укључени правни субјекти лизинг кућа. Накнадно би у Централни регистар кредита могли бити укључени и сви правни субјекти остатка финансијског сектора, односно осигуравајућих друштава и микрофинансијских организација које се баве кредитирањем.

NICHOLL: ИЗЈАВА МИНИСТРА ЦОМБИЋА ЈЕ ПОЛИТИЧКЕ ПРИРОДЕ

Изјава министра финансија Републике Српске (РС) **Александра Цомбића** о банкарској супервизији у БиХ је политичке природе и он очигледно не разумије шта се предлаже већ три године, изјавио је **Peter Nicholl**, савјетник америчког Министарства трезора (US Treasury) за банкарску супервизију и бивши гувернер Централне банке Босне и Херцеговине (ЦББиХ). Министар Цомбић изјавио је у понедељак, 5. јуна 2006. године да би довођење банкарске супервизије у ЦББиХ била "грешка", јер ЦББиХ "нема инфраструктуру и ресурсе за тај посао". Инфраструктура и ресурси агенција за банкарство били би укључени у ЦББиХ, тако да би истим ресурсима била настављена provedба свакодневних активности у области банкарске супервизије. Без обзира на то која ће опција уједињене супервизије бити усвојена, биће коришћени постојећи ресурси. Оно што би ЦББиХ обезбиједила за уједињену банкарску супервизију јесте добра управљачка структура, доказана оперативна и финансијска независност, поуздана политика јединствене супервизије за све банке у БиХ и способност успостављања добре сарадње са осталим банкарским супервизорима у региону. "Функција банкарске супервизије налази се у централним банкама свих земаља региона југоисточне Европе, осим у БиХ", изјавио је господин Nicholl. Господин Цомбић се слаже да је функцију банкарске супервизије потребно провести на јединственој основи, јер БиХ има јединствен банкарски систем. Свака друга значајна функција која је везана за банкарски систем - обавезна резерва, платни систем, осигурање депозита -

уједињена је и таква је већ годинама. Влада Федерације БиХ сложила се да овласти у банкарској супервизији пренесе на државни ниво и тај приједлог ће упутити Парламенту Федерације БиХ. Влада РС би требала учинити исто ако се жели постићи прогрес у овој области, а о чему се разговара већ пет година, рекао је господин Nicholl. Када се подузме тај корак моћи ће се разговарати о томе да ли је најбоље функцију банкарске супервизије у БиХ имплементирати унутар ЦББиХ или као одвојену организацију, закључио је господин Nicholl.

ЦББиХ ДОМАЋИН СПОРТСКИХ СУСРЕТА ЦЕНТРАЛНИХ БАНАКА РЕГИОНА

Централна банка Босне и Херцеговине (ЦББиХ) биће домаћин других Спортских сусрета централних банака региона, који ће бити одржани од 22. до 25. јуна 2006. године. Организација овакве врсте сусрета почела је прошле године на иницијативу Народне банке Србије, те су у њеној организацији у Београду одржани и први Спортски сусрети централних банака региона, уз учешће екипа седам централних банака региона. Ове године ће, уз ЦББиХ, учествовати екипе десет централних банака: Албаније, Бугарске, Грчке, Мађарске, Македоније, Црне Горе, Румуније, Србије, Словеније и Турске. Очекује се да ће бити око 300 учесника, а међу такмичарима ће се наћи и гувернери појединих централних банака. Сва такмичења ће бити одржана у сарајевској дворани "Зетра" и одвијаће се у четири дисциплине: одбојци, стоном тенису, ногомету и кошарци. На овај начин ЦББиХ жели продубити иначе добру сарадњу централних банака региона и унаприједити је кроз упознавање и повезивање људи. Након овогодишњих у Сарајеву, наредни спортски сусрети централних банака региона биће одржани у Грчкој.

ГУВЕРНЕРИ ЦЕНТРАЛНИХ БАНАКА АЛБАНИЈЕ И ЦРНЕ ГОРЕ ПОСЈЕТИЛИ ЦББИХ

A. Fullani

Q. Krgovci

Централну банку Босне и Херцеговине (ЦББиХ) 23. јуна 2006. године посјетили су гувернери централних банака Албаније и Црне Горе **Ardian Fullani** и **Љубиша Крговић** и у разговору са гувернером ЦББиХ **Кемалом Козарићем** и вицегувернерима **мр. Љубишом Владушићем** и **Ферихом Имамовићем**, разговарали о развоју међусобне сарадње, посебно техничке.

Наставак на страни 10.

Албанском и црногорском гувернеру, гувернер Козарић презентовао је резултате које је ЦББиХ током девет година рада остварила, те позитивне и негативне макроекономске показатеље, истакавши да су два највећа проблема Босне и Херцеговине висок спољнотрговински дефицит и незапосленост. Централне банке Босне и Херцеговине и Албаније спремне су развијати сарадњу и размјењивати искуства у области монетарне политике, те на основу тога утврдити заједничка питања и оцијенити шта је потребно урадити како би заједно постигли стандарде Европске уније (ЕУ). Гувернер Fullani нагласио је потребу да, на путу ка Европи, централне банке и двије земље у цјелини, заједно дјелују, имајући у виду чињеницу да је ријеч о малим земљама и о малом региону. О сарадњи је гувернер Козарић разговарао и са гувернером црногорске Централне банке Крговићем. Током разговора предложена је сарадња у области банкарске супервизије и у изради законске регулативе, с обзиром на то да се Централна банка Црне Горе налази пред изградом новог закона о централној банци. Предложена је и међусобна размјена искустава која су централне банке стекле или стичу на њиховом путу ка ЕУ.

ЗАВРШЕН СПОРТСКИ ТУРНИР ЦЕНТРАЛНИХ БАНАКА РЕГИОНА

Додјелом плакета и пехара, у суботу 24. јуна 2006. године завршени су други Спортски сусрети централних/народних банака региона, чији је домаћин била Централна банка Босне и Херцеговине (ЦББиХ). У такмичењу су, уз ЦББиХ, учествовале екипе десет централних/народних банака: Албаније, Бугарске, Грчке, Мађарске, Македоније, Црне Горе, Румуније, Србије, Словеније и Турске. Сва такмичења одржана су у сарајевској дворани "Зетра" и одвијала су се у четири дисциплине: одбојци, стоном тенису, ногомету и кошарци. Најбољи резултат у стоном тенису појединачно за мушкарце освојио је представник Народне банке Румуније, а у такмичењу за жене представница Народне банке Србије. Прво мјесто у стоном тенису екипно за мушкарце освојила је Централна банка Мађарске, а за жене Централна банка Црне Горе. Мушка екипа Народне банке Србије и женска екипа Централне банке Албаније освојиле су прво мјесто у одбојци. Најбоља у кошарци била је мушка екипа Народне банке Румуније, а у малом ногомету екипа Народне банке Србије. Пехар за fair play додијељен је екипи Централне банке Републике Турске. ЦББиХ је на овом такмичењу остварила следеће резултате: друго мјесто у стоном тенису појединачно за мушкарце, друго мјесто у стоном тенису појединачно за жене, треће мјесто у стоном тенису екипно за мушкарце, треће мјесто у стоном тенису екипно за жене, друго мјесто у одбојци за мушкарце, треће мјесто у одбојци за жене, те друго мјесто у малом ногомету. Овакву врсту спортског дружења иницирала је прошле године Народна банка Србије као вид унапређења и ширења сарадње на нивоу централних/народних банака региона. Идуће године Спортски сусрети централних/народних банака биће одржани у Грчкој.

Дефицит текућег рачуна у првом тромјесечју 2006. године износи 222 милиона КМ и представља најнижи ниво кварталног дефицита текућег рачуна у последње четири године, показују подаци о платном билансу за први квартал 2006. године које објављује Централна банка Босне и Херцеговине (ЦББиХ). У поређењу с истим периодом прошле године, дефицит текућег рачуна платног биланса БиХ је преполовљен (мањи је за 203 милиона КМ или за 48%), док је у односу на претходно тромјесечје текући дефицит пет пута мањи. "Овакав дефицит текућег рачуна у првом кварталу је врло охрабрујући и наговјештава да би могло доћи до битног смањења дефицита текућег рачуна у односу на претходне године, што је од изузетне важности за стабилност бх. економије. Трговински дебаланс ће се, вјероватно, нешто погоршати у наставку године, али позитивна кретања на извозној страни нам говоре да би укупна биланса требала бити побољшана", констатовао је гувернер ЦББиХ **Кемал Козарић**. Овакво побољшање платнобилансних токова резултат је знатног побољшања у размјени робе БиХ с остатком свијета. Спољнотрговински робни дефицит је износио 1.089 милиона КМ и представља најнижи дефицит робне размјене од 2001. године, од када се врши квартална компилација статистике платног биланса. У поређењу са првим тромјесечјем 2005. године робни дефицит је мањи за 310 милиона КМ, односно за 22%. На рачуну услуга у текућем рачуну БиХ забиљежен је суфицит од 187 милиона КМ, што представља приближно исти ниво као у истом периоду претходне године. Суфициту су највише допринијели приходи од туризма и приливи од грађевинских радова у иностранству и комуникацијских услуга. За посматрани период карактеристични су још и низак ниво суфицита на финансијском рачуну који је резултат смањења готовине и депозита, који спадају у страну пасиву комерцијалних банака, и пораст девизних резерви ЦББиХ. У посматраном периоду готовина и депозити нерезидента су смањени за 135 милиона КМ, док су девизне резерве ЦББиХ порасле за 242 милиона КМ. У првом тромјесечју 2006. године ново спољно задуживање сектора владе износи 34 милиона КМ, а истовремено отплата главнице зајмова износи 37 милиона КМ, што говори да је током овог квартала дошло до укупног смањења спољног дуга сектора владе. Осврнувши се на статистику платног биланса, гувернер Козарић је изјавио: "За процјену спољне позиције земље је од велике важности имати поуздану статистику платног биланса и ЦББиХ улаже напоре у њено побољшање. Ипак, хендикеп представља висок степен потцијењености званичног бруто друштвеног производа (БДП), што доводи до искривљене слике о висини дефицита текућег рачуна у међународним компарацијама. Много је реалније говорити о нашем дефициту текућег рачуна од око 15% БДП-а, него о 22% и више, како је недавно споменуто". Детаљнији подаци о платном билансу БиХ са описом примијењене методологије компилације статистике платног биланса могу се наћи на веб страници ЦББиХ (<http://www.cbbh.ba/bh/statistika.html>).

ГЛАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ И ФИЛИЈАЛЕ

ГЈ Сарајево

ГЈ Мостар

ГБРС Бања Лука

Филијала Брчко

Филијала Пале

ГЈ САРАЈЕВО

У јуну су подузете одређене активности у вези са статусном промјеном припајања ЦБС БАНК д.д. Сарајево, која се 1. јула припаја НЛБ Тузланској банци д.д. Тузла. Током јуна однос продаје и куповине КМ је позитиван и износио је 29.526.355,82 КМ. Трезор ГЈ Сарајево је имао 142 улаза у трезор и излаза из трезора, што је 1.492.009 комада новчаница и 1.003.000 комада кованица. Платни промет за банке које покрива ГЈ Сарајево је имао 1.001.792 платне трансакције, од тога 965.021 су трансакције жиро клиринга, 29.655 трансакције РТГС-а, 4.016 су фајлови и 3.100 VamCard. За јуни ГЈ Сарајево је комерцијалним банкама на име обрачунате накнаде за држање обавезне резерве код ЦББиХ исплатила 1.293.292,43 КМ. Из Јединственог регистра трансакцијских рачуна је, на захтјев, издат 461 извјештај о стању трансакцијских рачуна пословних субјеката. Регистар хартија од вриједности Федерације БиХ почео је с уплатама у Фонд сигурности.

ГЈ МОСТАР

У јуну, у ГЈ Мостар обављено је 276.844 трансакције платног промета, од чега 270.175 трансакција жиро клиринга и 6.669 трансакција РТГС-а. Примљено је 119 захтјева за издавање података из Јединственог регистра трансакцијских рачуна на основу којих су издате потврде. У Служби за трезорске послове број улазних протокола износио је 67 комада, укупне вриједности 67.384.529,00 КМ. Број излазних протокола износио је 61 комад, укупне вриједности 58.955.100,00 КМ.

ГБРС БАЊА ЛУКА

Иако креће сезона годишњих одмора и број предмета куповине и продаје КМ осјетно опада, у ГБРСЦББиХ Бања Лука је настављен позитиван тренд купопродаје КМ. Током јуна обрађено је 36 предмета, од чега се на куповину односе три предмета у износу од пет милиона КМ, а на продају 33 предмета у износу 35,3 милиона КМ, тако да укупан нето биланс купопродаје КМ износи 2,10 милијарди КМ. У

Служби за трезорске послове обим послова углавном је на нивоу послова из претходних мјесеци са нешто израженијим приливом оштећених новчаница. У склопу ревизије ГБРС, Уред главног интерног ревизора извршио је контролу трезорског пословања. Све активности Службе за процјену тржишта ГБРС су се одвијале у складу са планираним. Комерцијалне банке за које се обрачун обавезне резерве врши у ГБРС Бања Лука од почетка ове године до 20. јуна испуниле су законски прописане обавезне резерве. За потребе ЦР ХОВ од почетка године до 31. маја обављене су 403 РТГС трансакције платног промета.

ФИЛИЈАЛА БРЧКО

Руководилац Филијале Брчко **Мирзета Арнаутовић** присуствовала је проширеној сједници Управе у Сарајеву 21. јуна. Послови у издвојеном трезору у Филијали у јуну у односу на мај биљеже интензитет благог пада, што показује индекс вриједности улаза БАМ 95,80, вриједности излаза 89,89, као и вриједности ЕУР 75,42. Завршена је нова верзија пројекта у складу с Анексом Уговора за радове на згради у којој је смјештена Филијала у Брчком.

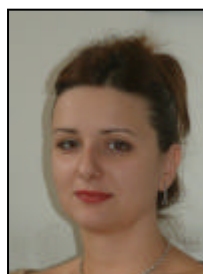
ФИЛИЈАЛА ПАЛЕ

У току јуна опао је број трансакција продаје и куповине КМ на нивоу Филијале Пале. Број продаја КМ опао је за 26 индексних поена, док је број куповина КМ опао за 27 индексних поена у односу на мај. Но, и поред пада броја трансакција, позитиван салдо између продаје и куповине порастао је за 1% и износи 322 милиона КМ. Број трансакција везаних за истурене трезоре ЦББиХ, такође, биљежи пад. Тако је број полага опао за 23 индексна поена, док је број исплата из трезора порастао за 2%. Депозити банака у КМ које води Филијала порасли су за 10%, док су депозити у другим валутама порасли за 1% у односу на претходни мјесец. Просјечан салдо на рачунима резерви је на нивоу претходног мјесеца. Број захтјева за издавање у CAS остао је на нивоу маја, док је број међубанкарских трансфера опао за 20 индексних поена.

ММФ организовао више семинара на М

Руководилац Одјељења за мониторинг и анализе **Василија Араповић** присуствовала је семинару "Управљање монетарном политиком и девизним резервама у Евросистему: перспектива народне банке", који је одржан од 5. до 7. јуна у Риму, у организацији Банке Италије. У Истанбулу је од 7. до 9. јуна одржана радионица под називом "Либерализација инвестиција и трговине", којој је присуствовала економиста II у Служби за статистику платног биланса **Сузана Козиновић**. Организатор радионице била је

Marijana Kovacević

Организација за економску сарадњу и развој (OECD). Административни помоћници вицегувернера **Маријана Ковачевић** и **Сања Маркотић**, те административни службеник у Уреду гувернера **Ениса Сердаревић** присуствовале су другој серији семинара о професионалном оспособљавању особља у администрацији, чији су организатори били Спољнотрговинска комора БиХ и ECOS - Институт за едукацију ВТК БиХ. Семинар је одржан од 1. до 4. јуна на Корчули. "Економски развој и монетарни изазови у југоисточној Европи" назив је форума који је 9. јуна у Бечу организовала Аустријска народна банка. Овом форуму присуствовао је руководилац Одјељења за економска истраживања и статистику **Амир**

Хаџиомерагић. Он је присуствовао Конституенци Међународног монетарног фонда и Свјетске банке (ММФ/СБ), која је одржана 17. и 18. јуна у Јеревану. Координатор Службе за жиро клиринг у Одјељењу за платне системе **Сеад Биједић** и руководилац Филијале ЦББиХ Брчком **Мирзета Арнаутовић** учествовали су на регионалној радионици платних система, која је одржана од 14. до 17. јуна у Истанбулу, у организацији Централне банке Турске и BIS CPSS. Шестом састанку Супервизијског одбора CEF-а, који је одржан 2. јуна на Светом Стефану присуствовао је вицегувернер ЦББиХ **мр. Љубиша Владушић**. Од 12. до 16. јуна у француском граду Марн ла Валле одржан је семинар "Међуна-

Alma Poplata

родни стандарди, банкарско рачуноводство и финансијска транспарентност", који је организовала Банка Француске. У раду овог семинара учествовала је координатор за рачуноводствене послове у Одјељењу за рачуноводство и финансије **Алма Поплата**. Међународни монетарни фонд (ММФ) је на Joint Vienna Institutу у Бечу од 5. до 9. јуна организовао семинар о рачуноводству у централним банкама. Семинар је похађала финансијски аналитичар и контролор у Служби за рачуноводствено извјештавање и контролу **Инес Ђулабић**. Савјетник за питања финансијског тржишта у Уреду гувернера **Петра Марковић** присуствовала је семинару "Спречавање прања новца". Одржан је у Београду 7. јуна, у органи-

Bojan Čajić

Ernadina Bajrović

зацији Академије за банкарство и финансије Народне банке Србије. Гувернер ЦББиХ **Кемал Козарић** учествовао је у раду петог међународног семинара за банке и финансијске стручњаке под називом "Банкарски менаџмент", а одржан је у Милочеру, Црна Гора, 7. и 8. јуна. SWIFT Training Department је 21. и 22. јуна у Београду организовао семинар "Поруке о поравнању и усклађивању хартија од вриједности", а присуствовао му је економиста I у Служби за сервисирање унутрашњег јавног дуга БиХ **Бојан Чајић**. Вицегувернер ЦББиХ **Фериха Имамовић**

Suzana Kozinović

боравила је од 18. до 20. јуна у Бриселу како би присуствовала састанку Европске комисије, у организацији KfW Bankengroup. Виши стручни сарадник у Одјељењу за европске интеграције и питања развоја финансијских тржишта **мр. Ернадина Бајровић** присуствовала је семинару "Реална конвергенција и питања монетарне политике земаља на путу према ЕУ" који је на Joint Vienna Institutу у Бечу организовала Аустријска народна банка. Одржан је од 19. до 23. јуна. У Риму је од 26. до 28. јуна Банка Италије организовала семинар о

управљању статистичким подацима у централној банци. У раду је учествовала координатор Службе за статистику монетарног и финансијског сектора

mr. Emina
Brodlija

ра **Снежана Јањић**. Економски аналитичар у Одјељењу за економска истраживања и статистику **Белма Чолакковић** похађала је семинар "Финансијска стабилност" који је 29. и 30. јуна одржан у Варшави. Семинар је организовала Народна банка Пољске. На Joint Vienna Institutu у Бечу одржан је још један семинар чији је организатор био ММФ. Ријеч је о семинару "Процјена сигурности у централним банкама", који је одржан од 26. до 30. јуна, а присуствовала му је руководиоца Одјељења за банкарство **мр. Емина Бродлија**. Годишњој скупштини Банке за међународна поравнања (BIS), која је одржана од 25. до 28. јуна у Базелу, присуствовали су гувернер ЦББИХ **Кемал**

Козарић и члан Управног одбора ЦББИХ **Мехмед Јахић**. Службеници Одјела за администрацију и финансије, руководиоца Одјељења за заједничке послове **Жељко Суботић**, координатор Службе за правне послове **Љиљана Јокић** и службеник за правне послове у овој служби **Захида Тихић** боравили су од 16. до 18. јуна у Неуму. Тамо је, у организацији Правног факултета Свеучилишта у Мостару и Правног факултета Свеучилишта у Сплиту, одржано четврто Међународно савјетовање под називом "Актуелности грађанског и трговачког законодавства и правне праксе". Координатор Службе за рачуне Централне банке Одјељења за рачуноводство и финансије **Мелиха Смајлагић**, координатор Службе за финансијско - књиговодствене послове Одјељења за рачуноводство и финансије **Мехо Калтак** и координатор Службе "Back office" Одјељења за банкарство **Лејла Кркалић** присуствовали су савјетовању о полугодишњем обрачунау које је 27. јуна у Сарајеву одржала консултантска кућа "Revicon".

Именовани чланови Ревизорског комитета ЦББИХ

Управни одбор ЦББИХ, на сједници одржаној 29. јуна 2006. године, именовао је чланове Ревизорског комитета ЦББИХ. У Ревизорски комитет ЦББИХ именовани су проф. др. **Ново Плакаловић**, **Касим Омићевић** и **Мира Брадара**. Мандат Плакаловићу и Омићевићу се наставља у континуитету, док М. Брадара права и обавезе остварује од 1. јула 2006. године.

ЗАПОШЉАВАЊЕ

Јуни без нових службеника, укупно 288 запослених

У току јуна није било пријема нових службеника у радни однос у ЦББИХ, престанка радног односа, нити распоређивања службеника ЦББИХ на друга радна мјеста. ЦББИХ има 288

запослених службеника, од којих су 282 службеника у радном односу на неодређено, а шест службеника у радном односу на одређено вријеме. Од броја службеника који су у радном односу на

одређено вријеме, пет службеника су у радном односу на одређено вријеме по основу замјене одсутних, односно распоређених службеника, а један службеник у својству приправника.

CENTRALNA BANKA
BOSNE I HERCEGOVINE

ЦЕНТРАЛНА БАНКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Издавач: Централна банка БиХ; Адреса: Маршала Тита 25, 71000 Сарајево; Припрема: Служба за односе с јавношћу ЦББИХ;

Веб страница: <http://www.cbbh.ba>; Имејл: contact@cbbh.ba; Уредник: Зијада Ковач; Контакт телефон: (033) 278-123; ДТП уредник: Алмир Салиховић;

Сарадници: Ема Мундехасић (лектор), Алмир Салиховић, Данијела Голјићанин и Вилдана Поповчевић (лектори - енглеска верзија), Анђа Бијељак (текстови о запошљавању) и Едина Чобо (текстови о едукацији); Штампала: Севда Ханџић, Служба за заједничке послове ЦББИХ; Билтен излази сваког мјесеца

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
Мјесечни биланс стања (привремени) од 31. маја 2006. године
Објашњења

Мјесечни биланс стања се издаје да би се обезбиједиле информације о раду Централне банке Босне и Херцеговине према правилу валутног одбора и да би се понудиле посебне информације које захтјева Закон о Централној банци Босне и Херцеговине.

Неке посебне карактеристике биланса стања од 31. маја су:

На дан 31. маја Банка је задовољила обавезе правила валутног одбора како то наводи члан 31. Закона. Стање нето стране активе превазилази њену монетарну пасиву у конвертибилним маркама (КМ) за 182.178.889 КМ. Ово је приказано у ставки нето девизна актива минус монетарна пасива.

Девизна актива је сачињена, углавном, од депозита који се држе код ино-банака.

Биланс стања, такође, приказује композицију држања валута тако што их диференцира у ЕУР и остале валуте.

Банчини девизни депозити доносе приход од камата за Банку.

Монетарна пасива је у највећем обиму представљала обавезу Банке за КМ новац у оптицају (1.906.598.113 КМ) и депозите резидентних банака (2.201.668.474 КМ).

Капитал и резерве одражавају почетни капитал, резерве, акције и акумулисане добити Банке од почетка њеног рада 11. августа 1997. године. Као депозитар за чланство Босне и Херцеговине у ММФ-у, Банка исказује у билансу стања ММФ-ове рачуне 1 и 2 као страну пасиву, и чува хартије од вриједности Владе Босне и Херцеговине везане за чланство. Истовремено дјелујући и као фискални агент у име Владе у њеним односима са ММФ-ом, Банка евидентира средства и обавезе Владе везане за чланство на повјерљачким рачунима одвојеним од биланса стања. Консолидацијом свих рачуна везаним за чланство Босне и Херцеговине у ММФ-у израчунава се обавеза као нето чланска позиција од 73.608.941 КМ.

Банка, такође, води одређене рачуне страних валута у смислу споразума између Владе Босне и Херцеговине и страних влада и финансијских организација, као и девизне рачуне државних институција и агенција за које Банка дјелује као агент. Како ови рачуни нису нити актива нити пасива ЦББиХ, они нису укључени у горенаведени биланс стања. Укупни износ средстава која се држе на овим рачунима је био 320.982.492 КМ.

Даљи упити који се тичу Мјесечног биланса стања могу се упутити Одјељењу за рачуноводство и финансије у Сарајеву на тел. (33) 27 81 19, факс (33) 27 82 94. Представници медија могу се обратити Служби за односе с јавношћу на тел. (33) 27 81 23, факс (33) 27 82 96.

Централна банка Босне и Херцеговине је неовисна монетарна институција БиХ и нема никаквих организационих веза са било којом пословном банком.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
Мјесечни биланс стања (привремени) од 31. маја 2006. године
(износи у КМ еквивалентима)

АКТИВА		Укупан износ	ЕУР	Остале валуте
1	Девизна актива	4.539.494.920	4.535.826.370	3.668.550
1.1	Готовина	37.360.205	37.318.753	41.452
1.2	Краткорочни депозити	4.501.408.638	4.498.507.617	2.901.021
1.3	СДР у ММФ-у	726.077	0	726.077
2	Остала актива	91.946.422		
УКУПНА АКТИВА (1 + 2)		4.631.441.342		

ПАСИВА		Укупан износ
3	Монетарна пасива	4.356.308.039
3.1	Валута у оптицају	1.906.598.113
3.2	Кредитни биланс резидентних банака	2.201.668.474
3.3	Кредитни биланс осталих резидената	248.041.452
4	Обавезе према нерезидентима	1.007.992
5	Остала пасива	5.443.547
6	Капитал и резерве	268.681.764
УКУПНА ПАСИВА (3+4+5+6)		4.631.441.342

Нето девизна актива минус монетарна пасива (1 - 3 - 4)	182.178.889

mr.sc. Анкица Колобарић
Главни интерни ревизор

Кемал Козарић
Гувернер

Сарајево (датум) 21. 06. 2006.